

Elektrická kytara

EPIPHONE TRIBUTE
LES PAUL STANDARD

Pavel Hlaváček & Richard Roučka

Pokusit se uvést elektrickou kytaru Les Paul nějakou novou a zásadnější informací by bylo vskutku marným snažením. Navíc by si mnoho čtenářů zaťukalo na čelo a se slovy: „ten pisálek snad vidí Les Paula poprvé,“ by zřejmě ani nepokračovalo ve čtení. Vždyť co nového napsat o nástroji, který je téměř stejně tak starý, jako sama historie elektrické kytary? Obávám se, že nevím. Nezbyvá tedy, než se opakovat a doufat, že mezi mladší generací hudebníků narazí takový text na dosud nezasvěcené čtenáře a těm ostatním alespoň připomene, co už třeba zapomněli...

NA SKOK DO MINULOSTI

Od roku 1952, kdy byla prodána první kytara Gibson Les Paul, bylo zahráno již mnoho tónů a její nezaměnitelné křivky se staly inspirací pro mnoho dalších kytarových výrobců. Společně s Fenderem Stratocasterem a Telecasterem se Les Paul dělí o prvenství v seznamu základních typů elektrické kytary. Fakta o tom, že Gibson (jmenovitě tehdejší viceprezident této firmy Ted McCarty) zkonstruoval tento model společně s uznávaným kytaristou Lesterem Williamem Polfussem (známým jako Les Paul), dnes patří k elementární gramotnosti každého kytaristy. Málokdo možná ví, že Les Paul nebyl „pouze“ talentovaným kytaristou a konstruktérem elektrických kytar, ale rovněž plodným inovátorem v oblasti záznamu zvuku, kde přispěl k vývoji vícestopého nahrávání.

Zajímavostí může rovněž být, že jeden z prvních Les Paulových inovativních konstruktérských návrhů vyrobil Les Paul v roce 1940 v továrně firmy Epiphone. Jednalo se o jednu z prvních elektrických kytar s celomasivem a nesla označení „The Log“. Znáмым paradoxem je, že společnost Gibson byla zpočátku k Les Paulovým návrhům hluchá a svůj zájem projevila teprve až po té, co konkurenční Fender vypustil na trh model

Esquire, později známý jako Telecaster. Vůči tomuto

nástroji se Gibson Les Paul vymezil tradičnějším tvarem těla a lepeným krkem (na rozdíl od šroubovaného spoje, jaký použil Fender).

V minulosti byl význam podílu Les Paula na vzniku tohoto nástroje snižován samot-

nými zástupci firmy Gibson a jejich oficiální zdroje dokonce hovořily o tom, že Les Paulovým „příspěvkem“ byl pouze návrh trapézového závěsu strun a preference zlaté a černé povrchové úpravy. Kvůli zvýšení prodejnosti Ted McCarty přistoupil na otištění Les Paulova jména na hlavici nástroje. V roce 1951 byl Les Paulovi ukázán téměř hotový nástroj. Les Paul se prý také opakovaně pokoušel prosadit, aby byla na mahagonové tělo přidána ještě vrchní javorová deska, která by mimo jiné pomohla zvýšit sustain nástroje. Tento požadavek ovšem Gibson tehdy odmítl s argumentem, že by tato úprava příliš zvýšila váhu kytary.

Od roku 1952 do současnosti prošel Gibson Les Paul několika dalšími úpravami, které se týkaly především hardwaru, snímačů a některých konstrukčních prvků. Nicméně, základní křivky těla této kytary zůstávají.

Nástroj, kterým společnost Epiphone vzdává svůj hold Les Paulovi, odkazuje svými atributy k modelu Les Paul Standard, který Gibson vyráběl krátce před rokem 1960 a později od roku 1968 do současnosti. Na stránkách výrobce se můžeme dočíst, že díky společnosti Epiphone patří Les Paulovi zejména za jeho spolupráci s touto firmou, tj. za dlouholeté připomínky a návrhy. Pojďme se tedy podívat na to, z čeho je tento „Tribute“ vlastně upečen a jak chutná...

VZHLED A KONSTRUKCE

Základní konstrukce zůstává věrná své původní předloze a tak je základ korpusu spolu s krkem vyroben z mahagonového dřeva. Vrchní deska, nalepená na tzv. sendvičový korpus, je opět tradičně z javoru s běžnou kresbou a plastovým ivory lemováním. Krk je vybaven palisandrovým hmatníkem s 22 medium jumbo pražci a trapézovým perleťovým vykládáním. Úhel základny hlavy a tvar hlavy je typický pro firmu

Epiphone. Zde se však dostáváme k první odlišnosti a tou je profil krku. Krk je totiž vymodelován dle původních nástrojů pocházejících z raného počátku 70. let a jeho průřez byl užíván především pro modely Les Paul a SG. Profil krku je tedy poněkud užšího průřezu kopírujícího tvar písmene D. Dle mého úsudku by právě tento typ průřezu krku mohl oslovit mnoho kytaristů, na které je klasický LP tzv. tlustý. Druhým konstrukčním rozdílem je vlastní spoj krku s tělem. Zde byl použit poněkud rozšířený typ spoje, kdy patka krku, která je vlepena přímo

do těla, je o něco více prodloužena a zaručuje tak naprosto dokonalý přenos vibrací, barevnější tón, prodloužený sustain, výraznější rezonance a dlouhodobou konstrukční stabilitu nástroje. Ostatní konstrukční prvky a designové náležitosti zůstávají beze změny. Nástroj je nalakován vysoce lesklou povrchovou úpravou za použití sunburst nástřiku v červenožlutém odstínu. Celkově se mi kytara jeví naprosto precizně a čistě zpracována.

HARDWARE

A ELEKTRONICKÁ VÝBAVA

Protože máme před sebou nástroj vzniknuvší k uctění památky svého (spolu)stvořitele, je pochopitelné, že musí být poněkud nadstandardní i ve své hardwareové výbavě. Pomineme-li klasickou kobylku tune-o-matic úzkého typu ve spojení se struníkem stop bar, pak nás zde překvapí vícero dílů vyšší kategorie. Za zmínku tak bezpochyby stojí kvalitní olejová zamykatelná mechanika Grover, pečující o stálost naladění i při razantnějším stylu hry a ostřejším bendingu. Osobně si myslím, že osazení zamykatelné mechaniky na jakýkoli nástroj je vždy ku prospěchu a výhody těchto mechanik jsou neoddiskutovatelné.

Elektronická část je také velmi zajímavá. Předně musíme zdvihnout dvojici osazených originálních Gibson humbuckerů série '57. U krku je pak jmenovitě osazen model 57 classic a u kobylky verze 57 classic plus. Tyto dnes již legendární PAF snímače byly navrženy dle originálních předloh

z let svého vzniku a slučují v sobě vedle AlNiCo II magnetů také niklové pólové nástavce a základny cívek a dvoužilové vintage vedení. Namísto emailen izolovaného drátu cívky je použit polyuretanový potah, který je konzistentnější a nevytváří tudíž na cívce tlustá a tenká místa. Snímače jsou také pečlivě zavoskovány a nemají tak sklony k mikrofonnímu napískávání při vyšších hlasitostech. Krkový snímač poskytuje teplý, plný zvuk s vyváženou odezvou a umí nabídnout také typický PAF crunch.

Model '57 Classic Plus představuje perfektního partnera ke kobylce nástroje. Je inspirován původními modely PAF, jež omylem „obdržely“ několik závitů cívky navíc, díky nimž může snímač nabídnout silnější výstupní signál i když si stále udržuje bohatý vintage tón. Výborně umí vybudit lampové zesilovače až k jemné saturaci, aniž by se vstupní obvody aparátu přespříliš zahltily. K ovládání snímačů slouží klasický třipolohový přepínač ve standardním umístění, ale také pro LP nezvyklá vychytávka v podobě osazení dvojice push-pull potenciometrů v místě tónových clon, jež mají za úkol ještě více rozšířit zvukové možnosti nástroje.

i Možná nevíte, že:

- Ve třicátých letech minulého století se řada soukromých „vynálezavců“ pokoušela vyrobit těla elektrické kytary, která by byla vyrobená z jednoho masivního kusu dřeva a nikoliv z lubů. Důvodem bylo částečně usnadnění výroby takového nástroje, a částečně snaha vyhnout se problémům se zpětnou vazbou. Jedním z těchto inovátorů byl také uznávaný kytarista Les Paul (1915 – 2009). Jednou z jeho prvních kytar s takto řešenou konstrukcí je nástroj zvaný „The Log“, který byl tvořen z masivního borovicového bloku 4 x 4“, z po domácky vyrobených snímáčů a ze dvou odnímatelných křídel. Ačkoliv Les Paul nabídl tento prototyp společnosti Gibson již v roce 1946, tato dvě jména spojila až spolupráce na začátku padesátých let.

- Les Paul patřil rovněž k průkopníkům vícestopého nahrávání. Po experimentech s acetátovými deskami a vlastních úpravách magnetofonu Ampex 200 inspiroval firmu Ampex k sestrojení dvou- a třístopých rekordérů. Tato zařízení se potom stala páteří profesionálního nahrávání, rozhlasových a televizních studií v padesátých a šedesátých letech minulého století. Od roku 1954 Les Paul pomáhal firmě Ampex sestavit první osmistopý páskový rekordér, využívající technologii Sel-Sync. S touto technologií bylo již možné některé z nahrávacích hlav použít pro playback. Hudebník pak mohl do druhé stopy dohrát part perfektně synchronizovaný s již existujícím záznamem...

i Epiphone Tribute Les Paul Standard■ **Doporučená cena: 16 906,- Kč**■ **Distributor: Lauda Audio**

Ul. Leśna 15A/1, 81-876 Sopot, Polsko

Tel.: 0048-058-555-0660

info@lauda-audio.pl, www.lauda-audio.pl

■ **www.epiphone.com**

Povytažením příslušného knoflíku potenciometru dochází k přepojení sériového a paralelního zapojení snímače a tím pádem k ovlivnění výstupního zvukového charakteru nástroje. Myslím, že je to naprosto opodstatněný a využitelný prvek, který si také zaslouží pochvalu.

Tolik tedy k elektronické výbavě, o jejíž funkčnosti se více dočtete v části, kde bude nástroj podroben zvukovému a hernímu test. Pojďme si však pro pořádek doplnit ještě pár „drobností“.

Aby se kytarista nemusel bát o pád nástroje z mnohdy vetších a opotřebovaných popruhů, přibrala firma k nástroji dvojici zamykatelných závěsů, které zajistí bezpečnost i při těch nejdvořejších kytarových tanečcích. Výrobce nezapomněl ani na kvalitní obal, a tak s nástrojem zákazník získává i opravdu pěkný a bytelný kufr.

PRAKTICKÉ VYUŽITÍ A ZVUK

Jakmile vyndáte nástroj z kufru, záhy oceníte jeho bytelné a řemeslně důsledně provedené zpracování. Jde skutečně o nádherný nástroj, který je navíc perfektně vyvážen. Stejně jako kolega velmi k vítuji zamykatelnou ladící mechaniku. Muzikant, který na koncertech často střídá ladění (nemluvě o používání kapodastru), takovouto možnost vždy ocení. Mechanika Grover drží nejen při expresivních dvojhmatech, což je asi, pominuli práci s pákou, jedna z nejobtížnějších prstových technik, ale i při páčení krku proti tělu. Krk tohoto nástroje je opravdu lahůdkou a hodně

mi připomíná krky kytar Paul Reed Smith, u kterých můžete běhat po hmatníku dle libosti. Sustain a rezonance jsou u této kytary opravdu znatelné. Nástroj tak i bez pomoci zesílení vytváří pravý „Balls to the Wall“ sound. Za ten však zaplatíte menší „nepohodu“. Přiznám se, že právě prodloužená patka, která má na výše uvedené charakteristiky vliv, mi příliš nevyhovuje. Při hře ve vysokých polohách hmatníku jste totiž poněkud limitováni dosahem prstů. Pokud nejste majitel tzv. zlodějských prstů, nezbude vám, než palec posunout k ostatním prstům a hrát bez opory. A pak si vyberte :-). Osobně vždy preferuji kvalitní zvuk před jistou mírou herního nepodlí. Navíc razím zásadu, že člověk si zvykne na všechno, čili nakonec přenos feelingu skrz prsty ocením. Tento fakt je navíc umocněn, jakmile kytaru propojíte s aparátem.

Momentálně jsem doslova nasáklý častým poslechem zatím poslední sólovky Slashe, kde je maximálně patrná neuvěřitelná zpěvnost a medovost kytary. Přiznám se, že jsem od Epiphony neočekával tak dokonalý a nahrávce podobný sound, který bude roven pravému Gibsonu. Často nepoužívám expresivní výrazy, ale zde musím napsat, a kolegové z redakce ať mi prominou: „Z krkového snímače tohoto nástroje jsem se málem „pos*tl.“ Zejména septakordy v čistém i zkresleném kanálu zněly prostě fantasticky. Sólová hra (navíc podpořená hraním na minci) jednoduše nehraje, ale rovnou zpívá.

Zadní snímač je přesnou připomínkou typického představitele Les Paulů, což znamená, že zvuk je tlustý, syrový a zároveň jakoby kulatý, s bohatými a šťavnatými sudými alikvótními tóny. Samostatnou kapitolou je potom možnost pohrát si s různým zapojením snímačů. Kdysi jsem měl možnost zahrát si na kopii kytary zvanou „Krbovka.“ Pochopitelně jde o nástroj Briana Maye, který měl na svém nástroji snímače Burns, tedy v podstatě stejnou možnost zapojení. Zní to podobně, jako byste hráli na oba snímače najednou,

Les Paul - kytarista a inovátor (1915 - 2009)

ale dominantu měl aktuálně přepnutý snímač. Navíc to evokuje posunutou fázi, čili jde skutečně o velmi zajímavé a inspirativní zvuky. Variabilita nástroje mě osobně velmi příjemně překvapila. Většinou je „gibsonovský“ typ použitelný pouze na určité styly, případně jste nuceni kompenzovat jistou užší profilovost přidávkami efekty. Tentokrát jsem, co se týče hudební variability, neměl problém s tím, zahrát si kromě jazz, blues či tvrdšího nájezu i mé oblíbené Toto, Mr. Big případně Muse.

ZÁVĚR

Jak hodnotit typického představitele nástroje, který spoluvytvářel dějiny rockové hudby a který je navíc počtou legendární kytáře? Nebudu vás dlouho napínat: „Tohle prostě je TA kytara!“ Navíc obsahuje spousty jiných vychytávek, které klasický Gibson nemá. Co dodat? Epiphone Tribute Les Paul Standard je jednoduše povedený kousek. Když ho někde uvidíte, neváhejte a běžte si ho vyzkoušet.

